

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VI. Argumenta contententia posse oculo corporeo Deum videri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

lucem oculo perceptibilem in se continere dicitur Deus, odorem etiam, dulcedinem, & omnium sensuum objecta continet, nempe eminenter: sic de se dicit Deus Moysi, *Ostendam omne bonum tibi*. Unde sicut vocatur lux, ita vocatur *omne bonum*; unde, ad eum percipiendum, non minus elevari poterunt alii sensus, quam oculus, si semel ad aliud præter lucem & colorem percipiendum elevetur. Ad summum ergo elevari poterit oculus corporeus ad lucem & colorem materialem supernaturalem (quales nonnulli in gloriosis Beatorum corporibus collocant) videndum: ut enim color naturalis visioni naturali, ita supernaturalis supernaturali est proportionatus.

Ad quid elevari possit oculus corporeus?

SECTIO SEXTA.

Argumenta contententia, oculo corporeo posse videri Deum.

I. *Quo pacto loca quædam Job sunt intelligenda.*
OBJICIES primò illud Job. 19. v. 26. *In carne meâ videbo Deum meum*, &c. Sed ad hoc optimè respondet S. Thomas hic, q. 12. a. 3. ad 1. non esse sensum, quòd oculo carnis sit Deum visurus, sed quòd in carne existens post resurrectionem visurus sit Deum. Quo etiam modo hoc ipsum Jobi dictum exponit S. Augustinus de Civit. lib. 22. c. 19. post medium: *Potest, inquit, & sic accipi: in carne meâ videbo Deum, ac si dixisset, in carne meâ ero, cum videbo Deum*. Unde, inquit idem S. Augustinus, non dixit, *Per carnem meam, sed in carne meâ*.

II. *Oculi cordis & corporis.*
 Illud verò Job. 42. v. 5. *Auditu auris audivi te, nunc autem oculus meus videt te*, tam S. Thomas, quam S. Augustinus interpretatur de oculo cordis, seu intellectu: quo etiam modo loquitur Apostolus ad Ephel. 1. v. 18. *Deus det vobis illuminatos oculos cordis vestri, ut sciatis, quæ sit spes vocatiõis ejus*, &c. Quamvis hic Jobi locus non incitè de oculo corporeo intelligi possit, Deum, non in se, sed in specie aliqua, seu figurâ externâ apparentem cernente, quam tunc speciem oculis corporeis intuebatur, cum antea nihil adhuc videns, Dei in illâ loquentis vocem solummodò audivisset.

III. *Obsecundo: Oculum corporeum potest efficere receptare visionem Dei, Ergo & Deum videre.*
 Secunda objectio, quæ pro oculi corporei elevatione ad videndum Deum fieri solet, desumitur ex opinione, quam disp. 27. Phys. secutus sum, de potentia obedientiali latâ. Sic ergo argumentantur nonnulli. Potest oculus corporeus elevari ad eliciendam & recipiendam visionem claram Dei, ergo & ad videndum Deum; quid etenim aliud est Deum videre; ideo nanque anima & Angeli Deum vident, quia illius visionem efficiunt, & à se effectam in seipsis etiam recipiunt.

IV. *Inefficax quorundam argumenti hujus solutio.*
 Nec dicas cum P. Suarez hic, sect. 2. c. 6. n. 5. & aliis, ideo non posse videri Deum oculo corporeo, quia oculus ferri nequit extra objectum suum adæquatam; Deus autem intra oculi corporei objectum adæquatam non continetur: hoc, inquam, non sufficit; argumentum quippe contendit, aliud esse objectum adæquatam naturale, aliud supernaturale. Deinde, illud omne est intra objectum adæquatam alicujus potentie, circa quod potest elicere actum; cum itaque oculus corporeus juxta nos clicere actum possit circa Deum, clarum scilicet illius visionem obedientialiter efficere, Deus intra objectum illius adæquatam continebitur.

V. *Alloquitur responsio, oculum corporeum non*
 Nec magis efficax est aliorum responsio, qui oculum corporeum, quantumvis Dei visionem efficiat & recipiat, dicunt nihilominus non hoc præstare vitaliter. Contrâ enim est: quæro namque

R. P. Comptoni theol. Scholast. Tom. I.

quid sit clicere visionem Dei vitaliter? movet si quidem se per illam ab intrinseco, & est potentia vitalis, quidni ergo moveat se vitaliter? Dices, nullum dicit ordinem intrinsecum ad visionem illam, ita ut petat eam producere. Contrâ: vel est sermo de oculo secundum se sumpto, vel de eo ut per concursum Dei supernaturalem elevato: si primum, nec intellectus ordinem dicit ad visionem illam, ita ut per se eam petat producere: si secundum, sicut intellectus elevatus petit visionem illam producere, quidni idem petat oculus; sicut enim ibi principium visionis non est solus intellectus, ita neque hic solus oculus, sed Deus etiam, ut causa particularis concurrens, & cum elevans.

elicitur visio nem Dei vitaliter.

VI. *Causa partialis extrinseca producere potest alium vitalium.*
 Dices: Deus est causa adæquatè extrinseca, sicque juvare nequit oculum ut sit causa vitalis visionis, cum causa vitalis esse debeat intrinseca. Contrâ primò: ergo nec juvare potest intellectum, ut sit causa vitalis, seu intrinseca respectu visionis. Contrâ secundò: sequeretur, nullam omnino potentiam naturalem operari vitaliter, cum partialiter constituatur potens respectu suorum actuum per concursum universalem Dei, & interdum per objectum ipsum extrinsecum, ut de tactu, olfactu, & gustu philosophantur multi, qui negant hæc objecta operari per species: & communis Theologorum sententia id affirmat de visione beatificâ, ad quam Deum ipsum per modum objecti concurrere docent extrinsecè & immediatè.

VII. *Solutio objectionis præcipuæ.*
 Ad objectionem itaque numero tertio propositam Respondetur juxta dicta disp. illa 27. Phys. sect. 6. non quicquid est capax alicujus formæ, esse capax omnis illius effectus formalis; unio siquidem hypostatica unita bruto, non illud denominaret personam, filium, & amicum Dei &c. gratia habitualis non denominat Christum filium adoptivum: species visibiles in aère receptæ, non denominant aërem visivum, & sic de aliis, quæ latius profectus sum in Physicis, loco proxime citato. Nulla ergo est hæc consequentia, oculus corporeus habere in se potest visionem Dei, ergo & videre poterit Deum.

VIII. *Occasione ejusdem replicæ, declaratur ulterius proxime data solutio.*
 Urgebis: oculus corporeus elevari secundum nos potest, non ad recipiendum tantum, sed etiam ad efficiendum visionem Dei; nullum autem habemus exemplum ubi subjectum aliquod & efficit, & recipit formam, quin recipiat omnem illius effectum formalem. Sed hoc mihi nullius videtur momenti; in eo enim sita est disparitas data, quòd sicut, ubi sola receptio requiritur ad denominationem aliquam dandam, non tamen datur, merè defectu proportionis subjecti; ita ubi requiritur effectio & receptio, potest similiter non dari denominatio merè defectu proportionis subjecti.

IX. *Sola improprio subjecti impeditur effectus formalis.*
 Paritas ergo in hoc consistit, quòd quemadmodum ibi, positis omnibus requisitis, mera incapacitas subjecti impedit denominationem aliquam & effectum formalem, ita subjecti incapacitas idem hic præstabit. Quòd verò plura hic ponantur quàm ibi, parum refert; quantumcumque enim ponantur plura, ponuntur solum omnia requisita, hæc autem etiam ibi ponuntur, quòd sufficit; nec enim exempla esse debent mathematicè similia, sed philosophicè. Sicut ex eo quòd accidentia quædam in Eucharistia conserventur sine subjecto, idem inferunt communiter omnes de aliis accidentibus, etiam spiritualibus, ut de habitibus, de intellectu & voluntate &c. imò idem etiam affirmant de formis substantialibus materialibus: & si quis peteret exemplum, ubi forma aliqua substantialis conservetur sine subjecto, ut hoc de aliis affirmetur, dicent

Omnimoda paritas in exemplis non querenda.

X. Quae proportio requiratur ad dandam de denominationem.

dicerent sufficere posse hoc modo conservari accidentia, nec omnimodam in exemplis paritatem esse querendam. Cum ergo visio beatifica sit intellectio, oculus autem corporeus non sit capax denominationis intelligentis, cum nec sit, nec esse possit intellectus, elevari nequit ad videndum seu intelligendum Deum.

Queres, quae sit haec proportio ad effectum formalem, seu denominationem tribuendam requisita. Resp. universalem aliquam hac in parte regulam esse assignatu difficilem; dici tamen probabiliter potest; in hoc consistere, quod licet subjectum non petat formam, forma tamen petit subjectum, tanquam sibi conaturalis: unde visio Dei dat denominationem videntis Deum animae & Angelo, non tamen lapidi, aut bruto, vel oculo corporeo, haec enim dici nequeunt per visionem beatam vivere, cum visio non petat ab illis oriri ab intrinseco, qui est conceptus vitae, ut ostendi Disp. 6. de anima sect. 4. Ab anima tamen & Angelo, utpote intellectualibus, visio beatifica oriri petit ab intrinseco. Et si hoc intelligant Auditores numero quinto relati per non procedere modo vitali, recte dicunt: Deinde, intellectus, actus aliquos circa Deum elicere naturaliter potest, oculus corporeus nullos.

SECTIO SEPTIMA.

Sitne possibilis creatura materialis, quae per elevationem Deum videat.

I. Obi. dari posse visionem Dei corpoream.

OBJICIES tertio: probare haec quidem, non posse oculum corporeum per intellectionem videre, seu intelligere Deum; quidni tamen dari possit visio aliqua corporea supernaturalis, per quam Deus representetur: quod si haec queat dari, cessat solutio haecenus data. Hujusmodi autem corpoream visionem esse possibilem, quaeque a creatura & potentia materiali petat procedere, acriter contendit P. Arriaga disp. 5. de Anima, sect. 2. & hic, d. 6. sect. 1. & P. Valentia l. p. q. 12. pu. 8. ait non satis constare dari non posse potentiam aliquam sensitivam, quae objectum spirituale, ipsumque adeo Deum percipiat.

II. Implicat materialis Dei visio.

Longe tamen probabilis est, implicare hujusmodi creaturam materialem, & visionem corpoream quae Deum representet. Primo, quia perfectio Dei non minus postulare videtur, ut visio ipsum representans sit spiritualis, quam ut sit supernaturalis. Deinde, sicut Deus est Ens, & objectum omnium perfectissimum, ita visio quae circa ipsum versatur, esse debet in perfectissimo genere cognitionis. Tertio, quia, ut supra dixi, sequeretur posse etiam Deum aliis sensibus, gustu scilicet, auditu, olfactu, & tactu percipi; quod sane absolum omnino videtur, Deumque ad hujusmodi brutas operationes abjicere, & earum objectum constituere, est res plane indignissima. Quarto: si enim hanc perfectionem tribuat quis rei materiali, ut possit clare videre Deum, ergo & possibilis erit creatura corporea, quae perfecte utatur discursu, operetur libere, & id genus alia, quae nullo modo sunt admittenda.

III. Nullus sensus materialis percipere possit spirituum.

At verò, inquis, da mihi duo contradictoria in eo quod res quaequam materialis & corporea, Angelum, aut rem aliquam spiritualemente oculo corporeo intueatur. Contra: da mihi etiam duo con-

tradictoria in eo, quod Angelum gustet aut olfaciat; quae tamen non existimo a quocumque concessum iri, sed ab omnibus maxime censentur absorta, ipsaque eorum absurditas est virtualiter duo contradictoria. Contra secundò: da mihi etiam duo contradictoria in eo, quod res aliqua materialis auditu percipiat albedinem. Quod si dicas, id propterea fieri non posse, quia albedo in se non continet sonum, qui est objectum adaequatum auditu; tantundem dic de Angelo, in se scilicet non continere colorem, nec lucem, quae sunt objectum adaequatum oculi corporei, & visionis materialis; de hac namque in praesenti est sermo, de incapacitate enim oculi corporei ad videndum per visionem spiritualemente, seu ad intelligendum, dictum est sect. precedente.

Alioqui auditus posse percipere albedinem.

Contra tertio: sicut enim argumentatur aliquis ostendi nequeunt duo contradictoria in eo quod detur res materialis, quae oculo corporeo supernaturaliter videat Deum; ita è contrario argumentari posset alius, ostendi nequeunt duo contradictoria in eo quod sit series quaedam operationum, & proprietatum, ita spectans ad substantias spirituales, ut communicari nequeat ulli rei materiali; quae, oro, in hoc implicantia? Sanè haec in re non existimo facile ostensum iri duo contradictoria. Jam verò si ultae sint hujusmodi operationes propriae substantiae spiritualis, haec maxime, quae dignitatem quandam & perfectionem praeseferunt; nempe, uti discursu, operari libere, elevari ad videndum Deum, &c: haec enim nullum ordinem ad corpus dicunt, aut ad res materiales, ut recte ostendit Lessius de Immortalitate animae, numero quinto, septimo, & octavo, suntque ex modo procedendi perfectissimae.

IV. Non implicat series aliqua operationum propriae spiritualium.

SECTIO OCTAVA.

An de facto detur clara Dei visio: & an in hac vita cuiquam fuerit communicata, aut communicari potuerit.

QUOAD primum: quamvis dubitarint aliquando nonnulli, etiam ex SS. Patribus, utrum ulli ante extremum iudicii diem essent Deum visuri, imò ob quaedam obscura Scripturae loca id omnino non futurum asseruerint: jam tamen fide certum est, & Ecclesiae calculo firmatum. Concilium quippe Florentinum in literis unionis inter Latinam & Graecam Ecclesiam, id expressè definit, ubi dicitur, animas eorum, qui in gratia decedunt, ubi purgata fuerint, in caelum mox recipi, & intueri clarè ipsum Deum Trinum & unum, sicut est. Quod idem declaravit Benedictus duodecimus, nec de eo amplius Orthodoxorum quisquam dubitat.

I. Certum est, multorum animas a corpore separatas, Deum videre.

Quoad secundum: utrum scilicet in hac vita quisquam Deum viderit, aut videre possit: de possibili non videtur dubium, cum Christi anima Deum in mortali corpore viderit, nec à primo ad ultimum vitae instans visionem illam unquam intermiserit. Quod autem anima illa verbo hypostatice fuerit unita, nil quoad praesens refert; nec enim unio hypostatice dat possibilitatem visionis in corpore mortali, sed facit ut visio Dei fuerit animae illi connaturaliter debita. Hinc ergo apertum redditur, visionem claram Dei stare divinitus posse cum mortalitate corporis, esto connaturaliter corpori unito

II. Potest quis in hac vita Deum videre.